

STUDENTEN-WEEKBLAD.

Redacteuren: J. B. H. Coenen, D. de Jongh Wz., N. G. Kam,
S. H. Stoffel, C. E. van der Stok, Th. F. Vreede.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is f3,50, bij vooruitbetaling f3,— per jaar.

De jaargang loopt van 1 October tot 30 September. De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

UITGEVER:
J. WALTMAN Jr.
DELFT.

Inzendingen die Dinsdagmiddag 12 uur niet aan het redactie-adres zijn bezorgd, kunnen niet meer in het eerstkomend nummer worden opgenomen.

Het adres voor redactie en administratie is: Binnenwatersloot 33.

Volgende REDACTIE-VERGADERING ten huize van N. G. KAM, Koornmarkt 72.

Gelegenheid tot intekening op dit blad bestaat op de lijsten die op de S. P. liggen, voorts bij de Redacteuren en bij den Uitgever.

Aan H.H. Abonnés wordt beleefd medegedeeld dat over de abonnementsgelden van den 4^{en} Jaargang beschikt zal worden. Tevens ben ik zoo vrij er aan te herinneren dat abonnementen op het Studenten-Weekblad niet op rekening geleverd kunnen worden.

J. WALTMAN Jr., Uitgever.

Beleefd verzoek aan H.H. abonnés om bij verandering van adres daarvan aan den Uitgever kennis te willen geven ten einde voor geregelde toezending te kunnen zorg dragen.

De Pensioenregeling voor de bedienden der S. P.

Eenige weken geleden lag er in de leeszaal der S. P. een „Ontwerp Pensioenregeling voor de bedienden,” ter lezing, zooals dat door het bestuur aan de algemeene vergadering zou worden voorgesteld. Sedert is dat ontwerp van daar verdwenen en zij die de laatste kroegvergadering hebben bijgewoond weten, dat de behandeling van dit voorstel een maand is uitgesteld om enkele leden die in principe bezwaar tegen het ontwerp hadden, in de gelegenheid te stellen, tegenvoorstellen uit te werken. Het is gewenscht om, voor de behandeling in de vergadering over het algemeen beginsel 't een en ander te zeggen. In de toelichting tot het bestuursvoorstel wordt medegedeeld, dat deze regeling dient, niet om eigenlijk pensioenen in te stellen, (omdat de kroeg, ook zonder een regeling zijn bedienden, als ze oud waren geworden niet op straat zou zetten), maar alleen om de inrichting dier pensioenen nader te regelen. Waar tot nu toe de pensioenen dus telkens bij voorkomend geval vastgesteld werden door de vergadering op voorstel van 't bestuur wil men nu een definitieve regeling maken, zoodat beide partijen weten, waaraan ze zich te houden hebben.

In de toelichting en ook door de publieke opinie, wordt dus erkend het recht dat de bedienden hebben op hun ouderdomspensioen, het recht om, na van hun 12e tot 60ste jaar voor plezier der jeugdige kroegleden gesjouwd te hebben, niet te verhongeren of in een armhuis te raken. Dat pensioen komt en kwam hun dus toe, evengoed als hun loon hun toekwam, het is om zoo te zeggen een loon, dat voor hen bewaard en hun later uitgekeerd wordt.

In merkwaardige tegenstelling met deze beschouwing is echter het beginsel, dat bij het formuleeren der artikelen van het ontwerp zelf heeft voorgezeten.

Art. 1 zegt: dat die bedienden pensioen krijgen, die de kroeg tot hun zestigste jaar trouw en eerlijk gediend hebben;

Art. 3 zegt: dat noch de bedienden, noch hunne rechtverkrijgenden ooit eenige wettige aanspraken op het pensioen kunnen doen gelden, en dat het pensioenfonds het eigendom der societeit blijft; en

Art. 11 deelt mee, dat het bestuur (behoudens nadere goedkeuring der algemeene vergadering) beslist of pensioen verleend zal worden of niet; terwijl

Art. 18 zegt: dat wanneer een bediende door het bestuur (dat daartoe zijne bevoegdheid ontleent aan art. 2 van 't bedienden-reglement) wegens wangedrag wordt ontslagen, hij nimmer recht heeft op eenig pensioen.

Deze artikelen vormen een logisch geheel, zij vormen het raam, waarop de regeling zelve is gebouwd. Het beginsel hiervan zou ik als volgt willen omschrijven:

We houden een slag om den arm, we erkennen het recht, dat de bedienden op pensioen hebben, maar we willen ons niet binden, we houden de macht aan ons. Het pensioen wordt alleen dan uitbetaald, als de bediende „trouw en eerlijk” gediend heeft en wie zal uitmaken, wat „trouw en eerlijk” is? — De algemeene vergadering, dus de werkgever. De societeit treedt hier op als werkgever, die tot zijn arbeiders zegt: ik zal, aangezien ik jelui toch niet op straat zet, als je oud bent, een pensioenfonds voor jelui stichten, en daarin stort ik elk jaar zóóveel, maar — dat fonds blijft mijn eigendom en alleen, wanneer je me „trouw en eerlijk” dient, dat wil zeggen, als jelui steeds braaf bent en onderdanig en zoo, dan zal ik je je pensioen uitkeeren.

Het is duidelijk, dat de bedienden hier geen zij bij spinnen: de werkgever (societeit), bindt zich in geenerlei opzicht, kan, vooral bij een zoo wisselend lichaam als 't kroegbestuur, telkens van inzicht veranderen, kan zijn in deze regeling gegeven beloften naar willekeur intrekken door wijziging van de regeling zonder dat den bediende eenig middel van verweer overblijft. De kroeg bindt zich dus niet, aan de bedienden, maar wél bindt zij de bedienden aan zich. Immers, door het den bediende rechtmatig toekomstige pensioenfonds als haar eigendom te beschouwen maakt zij het hun zoo goed als onmogelijk, uit haar dienst te gaan, wanneer die dienst hun, 't zij om 't groot aantal werkuren, 't zij om 't voor een ouderen man zeer onaangename, dat er aan verbonden is, 't zij om oneenigheid met 't bestuur of leden, te zwaar voorkomt. Waar toch zal een man zijn brood vinden, die niets geleerd heeft dan bedienden, die 45 of 50 jaar oud is, en die dus over 10 of 15 jaar ongeschikt is tot werken, en onderhouden moet worden; wie zal een man op dien leeftijd in dienst nemen, als hij weet, dat zij hem over 10 of 15 jaar moet onderhouden, of anders op straat zetten.

Dat is in hoofdzaak het beginsel, waartegenover wij het onze willen plaatsen. Wij willen, dat de societeit zich wettelijk verbindt, de pensioenen uit te betalen, wanneer de bedienden op den bepaalden leeftijd nog in dienst der S. P. zijn, en dat bij genomen of gegeven ontslag vóór dien tijd den bediende zijn verzekeringspolis wordt meegegeven, zoodat hij, in 't bezit van dien polis, veel gemakkelijker iemand zal vinden, die hem in dienst neemt, omdat hij weet, dat de man na 't bereiken van den bepaalden leeftijd, niet te zijnen laste zal komen.

Dat is, wat betreft het beginsel.

Wat de uitvoering betreft wil ik vooral wijzen op artikel 15, waarbij de kwestie van bedrijfsongevallen wordt behandeld. Daarin heet het, dat de bediende, wien in dienst der S. P. een ongeval overkomt, eene wekelijksche uitkeering ontvangt van 20 cts voor elk jaar dat hij, te rekenen van zijn 30ste jaar af, in dienst der Societeit heeft doorgebracht.

Dus, wanneer Jantje of Johan nu, van de trap valt, en zijn been breekt, of een glasscherf in zijn oog krijgt, en blind wordt, krijgen zij — niets. Dat is te gek, om los te loopen, 't is duidelijk, dat hierin op een andere manier moet voorzien worden — bij de bedrijfsongevallen moet een voorafbepaalde vaste wekelijksche som uitgekeerd worden afhingende van den aard van 't ongeval, en niet van den dienstdag. Dit geeft natuurlijk voor het ontworpen fonds, of voor de kas der S. P. een te groot risico, om zelf te dragen en die risico moet dus overgedragen worden aan eene daartoe bestaande maatschappij. Wij wenschen dus, dat de bedienden bij eene soliede verzekeringmaatschappij verzekerd worden tegen bedrijfsongevallen.

Wanneer men beweert, dat zulke bedrijfsongevallen in 't kellersbedrijf nooit voorkomen dan hebben we daartegenover te stellen, dat, wanneer dat 't geval is, de verzekeringpremie ook zóó klein zal zijn, dat de kas er weinig bezwaar van zal ondervinden, en men 't dan zeker niet nalaten mag.

Wat betreft de cijfers in 't voorstel genoemd, zoo is de toelichting daarvan te onvolledig, en de contróle te moeilijk, om daarop dadelijk aanmerking te kunnen maken, zoodat wij deze, evenals trouwens 't bestuur der S. P. zelf, meer als voorloopige beschouwen, die, op 't eerste gezicht, echter vrij laag schijnen.

Ten slotte wil ik zeggen te hopen en te vermoeden, dat de belangstelling der leden in deze belangrijke kwestie groot genoeg zal blijken, om een groot aantal van hen de vergadering waarin zij behandeld zal worden te doen bezoeken.

S. H. STOFFEL.

Lezing van Dr. Frederik van Eeden, op Dinsdag 30 September 1902.

Spreker begon met er op te wijzen, dat deze rede niet mooi van taal zou zijn, dat zijn spreken uitsluitend een practisch doel beoogt: een weg aan te wijzen naar een betere inrichting onzer samenleving. Gisteren had hij te Rotterdam gesproken, nu in Delft en zoo wilde hij zijne ideeën in alle andere steden van Nederland gaan uiteenzetten; klein was nu nog het aantal voorstanders van gemeenschappelijk grondbezit, maar het zou groeien en groeien, nu reeds bestonden afdelingen in Amsterdam, Zaandam en Groningen. Zijn doel is de vorming eener groote anti-kapitalistische federatie.

De vraag is niet meer of onze samenleving verkeerd is, wij willen beantwoord zien hoe en waar de fout zit; hoe verbetering aan te brengen is. Volgens van Eedens oordeel schuilt het kwaad in de voortbrenging; in het niet gemeenschappelijk bezit van de middelen der productie.

Tegenwoordig zorgen van de tien personen, slechts twee voor de voortbrenging van kleding en voedsel, twee zijn renteniers („het afzichtelijkste type onzer kapitalistische samenleving, dat later als iets mysterieus beschouwd zal worden”); terwijl de overigen zes zwoegen ter voortbrenging van niet strikt noodzakelijke produkten. In hoeverre sigarenmakers, diamantslijpers nuttig zijn, is lastig uit te maken, stellig is het, dat het bedrijf, dat het meest nodig is, op het oogenblik hierdoor onderdrukt en uitgezogen wordt. Het is onmogelijk geworden onder deze wijze van voortbrenging door gebrek aan tijd de onderste lagen der maatschappij te ontwikkelen, iets wat zijn terugslag op de geheele samenleving doet gevoelen.

Men moet 3 soorten van bezit onderscheiden:

Grondbezit, kapitaalbezit en bezit van de handelswinst en rente. Dikwijls wordt gezegd, dat de voorstanders van gemeenschappelijk grondbezit tegenstanders van kapitaalvorming zijn; dit is natuurlijk geheel onjuist, niets vinden ze beter en noodzakelijker, alleen wilden zij het kapitaalbezit niet in handen van enkelen.

Tegenwoordig is, zoo ging spreker voort, een verbazende groote macht aan enkele personen gegeven, aan hen, die over millioenen en millioenen beschikken en hierdoor over het leven van duizenden en duizenden. Deze toestand bederft beide klassen; niet alleen wordt de arbeider slaaf, die opkijkt tegen de bezitters als machthebbers, maar door zijn

overgroote macht is bijna niemand van de andere klasse sterk genoeg een rechtvaardig mensch te blijven. Namen wij, wat ons in deze samenleving toekwam, stellig zouden we het slechter hebben dan de gegoede burgerstand het nu heeft, want zoo goed kunnen allen bij dezelfde hoeveelheid van producten het onmogelijk hebben; wij leven dus in een misdadige weelde, al die menschen, die zomers een reisje maken, in villa's aan zee wonen enz. Van Eeden wil niet beweren, dat deze luxe overdadig is, hij acht ze stellig noodig voor ontwikkeling van kunst en wetenschap, maar tegenwoordig kan deze weelde alleen bestaan ten koste van $\frac{9}{10}$ onzer medemenschen.

Daar men de slachtoffers niet voor zich ziet, men ze zoo weinig mogelijk opzoekt, daardoor leeft ieder maar voort, was dit niet zoo, geen enkel fijngevoelig mensch zou erin blijven volharden, zou bewezen recht te hebben op dit beetje weelde. Het is mij, gaat hij voort, of ik hier in een kelder kom vol kromme gebogen menschen; veel, heel veel pijn doet het opstaan, het recht worden, weinige probeeren het, maar zij, die de pijn doorstaan hebben, voelen zich beter en gelukkiger.

Ter verbetering dezer toestanden heeft men nu twee oplossingen: Of men houdt particulier eigendom en geeft ieder, wat hem toekomt, of men maakt grond en kapitaal gemeenschappelijk bezit. Het eerste is echter blijkbaar wegens praktische bezwaren niet uit te voeren. Voor een volledige oplossing zal het op het oogenblik ook noodzakelijk zijn dat rente en winst gemeenschappelijk bezit blijven. Hoe nu in te grijpen, waar mee te beginnen. In korte woorden, geeft spreker, twee socialische stroomingen: de sociaal-democraten, en de vrije socialisten of anarchisten.

Bij geen van beiden willen de industrieelen zich aansluiten, al te goed weten deze, dat alles wat van staatswege wordt bestuurd, niet of zeer langzaam geschiedt; evenmin kunnen deze zich voorstellen de productie, tot een zoo groote hoogte als de tegenwoordige opgevoerd, zonder een ijzeren tucht, een grooten dwang. Verschillende ondernemers hebben getracht opnieuw te beginnen, een fabriek op te richten op rechtvaardigen grondslag buiten de tegenwoordige productiewijze om. Hierdoor heeft van Eeden zich het meest aange trokken gevoeld, want, zoo zegt hij, in het hart schuilt de kiem van iedere nieuwe maatschappij, als ieder naar zijn hart handelde, werd alles, zooals het zijn moest. Helaas is dit echter in werkelijkheid gebleken niet voldoende te zijn; zij, die op het goede hart alleen vertrouwd werden te leurgesteld.

Het speet spreker, dat hij aan zijne richting de naam van binnenlandsche kolonisatie had moeten geven, het is een slecht woord, hij had het trachten te vermijden, maar geen beter kunnen vinden. Deze naam gaf dikwijls aanleiding dat men zijne kolonie vergeleek met die welke in Amerika bestaan hebben, en daardoor direct met de naam van utopie bestempelde. Zijne inrichting heeft echter niets gemeen met die vroegere in Amerika.

In de eerste plaats, zooals reeds gezegd, acht bij gemeenschappelijk grondbezit noodzakelijk; dit moet het allereerst begin zijn. wil men de productie geleidelijk van zijn kiem af veranderen, en zodoende ten slotte een goede gezonde plant verkrijgen. Dikwijls worden deze pogingen bespot, wordt erom gelachen, stelt men ze voor als van een klein kringetje menschen, die zich afzonderen willen met hun eigen ideaaltjes; dit is echter het doel niet, de leuze is een geheele hervorming der productie op rechtvaardige basis gegrondvest. Velen wanhopen hieraan, van Eeden gelooft en vertrouwt op het zegevieren der rechtvaardigheid, hoe klein het begin nu ook is.

Willen wij zeker slagen, zoo gaat spreker voort, zoo zullen wij vooral goed moeten overwegen hoe te beginnen. Lassalle heeft het voor ons al getracht, hij slaagde niet. Zijn fout was hierin gelegen, dat hij midden in het productiesysteem begon, afhankelijk dus van grond en kapitaal; hierdoor was hij geheel in de macht der bezitters. De taktiek die gevolgd moet worden, moet dus een heel andere zijn, wij moeten economisch vrij blijven. Slechts één bedrijf leent zich hiertoe bij uitstek. Het is de groentencultuur, en daarom is daarmee dan ook begonnen. Bij iedere poging is natuurlijk in de eerste plaats een gebied van afzet noodzakelijk. Om dit te verkrijgen hebben wij de verbruikers-coöperatie in de steden. Wil deze coöperatie kunnen steunen zoo moet de behaalde winst gemeenschappelijk bezit blijven. De pogingen ter verbetering moeten dus niet midden in de industrie begonnen worden, maar met den landbouw. Uit de statistieken van Oppenheimer blijkt ook reeds duidelijk, hoe veel meer kans van slagen dit geeft.

Men stelt zich voor den grond als het bezit van een groot, onpersoonlijk lichaam, den bond, de federatie van verschillende personen. Deze bond blijft eigenaar van den grond, en geeft deze in bruikleen aan de verschillende groepen. Deze groepen zorgen ieder voor een tak der productie. Iedere groep is vrij, heeft een zelfstandige administratie, en eigen kas. Dit laatste is noodzakelijk tot prikkeling en ter voorkoming, dat de eene groep ten koste van de andere gaat leven. Daar iedere groep afzonderlijk staat, zal zij van zelf bij gebrek aan ijver of doorzicht uit elkaar vallen en verdwijnen. De bond zorgt, dat door de groepen hare gronden nooit bezwaard worden. Dat deze regeling mogelijk is, kan spreker met bewijzen staven, wij willen geen philanthropische instelling zijn, wij hebben getoond te kunnen bestaan en ook zullen blijven bestaan. In Walden zijn reeds 3 groepen: tuinbouw, bijenteelt en bakkerij; een vierde: zuivelbereiding wacht op geld om opgericht te worden.

Een hoofdzaak is, zooals reeds hierboven opgemerkt, een markt te hebben, men moet dus bij het kiezen der groepen eerst goed nagaan of er voor dat product al of niet kans van slagen bestaat. Hiervoor moet de bond zorg dragen, geen groep dient zich te vormen alvorens haar geraadpleegd te hebben. Grote steden zijn wegens de grootere afzet, in de nabijheid zeer gewenscht, zoo bij Walden Amsterdam.

Dikwijls wordt beweerd dat deze organisaties tegen de concurrentie niet bestand kunnen zijn, stellig echter moet deze productiewijze goedkoop kunnen leveren, daar geen rente uitgetrokken behoeft te worden. Praktische resultaten bewijzen ook, dat dit zoo is, het brood uit Walden is beter en goedkoop dan ieder ander. Is eenmaal tot de landbouwgroep overgegaan het brood zal nog in prijs dalen.

Het allereerste bezwaar lijkt het geld te verkrijgen, noodig voor de aankoop van het land. De kapitalisten zouden het wel mogen geven uit schuldbesef (zooals reeds geschiedde bij de stichting van Walden een gift van f 5000 en f 500) maar anders kan men het geld verkrijgen door de winst der verbruiks-Coöperaties in de steden. Verleden week is in Amsterdam een winkel geopend, hare waren zullen voor zoover Walden ze voortbrengt, uit de kolonie verkregen worden. In Engeland blijkt hoe enorm groot de macht dezer verbruiks-Coöperaties kan worden, zij bezitten daar milliarden. De leuze moet bij deze Coöperaties echter altijd zijn: de winst blijft gemeenschappelijk bezit.

Voor de oprichting zijn niet zeer groote sommen noodig in Rotterdam noemde van Eeden het cijfer f 20000, hij meende, dat de helft echter reeds voldoende zou zijn; in 2 jaar, dacht hij zou het mogelijk zijn 10% af te lossen.

Een tweede bezwaar is dat de menschen niet geschikt, of niet meer geschikt zijn in een zoodanige samenleving te arbeiden. Vele voorbeelden hebben helaas hierop gewezen.

De arbeiders zijn gewend, daar ze tegenwoordig geen voordeel hebben bij het weinig of veel produceeren, alleen onder dwang te werken, hierdoor zien zij ook bij deze regeling niet in, dat hier het belang van het algemeen nauw met het eigen belang samenhangt. Door tijd en ontwikkeling zal hun dit echter ongetwijfeld spoedig duidelijker worden. Is dit eenmaal zoo, zegt van Eeden, zoo zullen ze niet alleen even goed, maar beter werken dan nu in deze samenleving, zij toch moeten voelen, dat zij werken voor een eerlijke en rechtvaardige zaak.

Van de gegoede klasse zijn de menschen vaak het werken ontwend, hebben niet de taaië volharding bij de handenarbeid vereischt. Ook sluiten zich velen, zooals een debater het uitdrukte, uit impotente artisticeit aan.

Van belang is het dan ook de eerste werklieden zorgvuldig te kiezen, een goede kern is hoofdzaak. Voor tot geheele vrijheid over te gaan is eerst leiding noodzakelijk, men moet dus een leider kiezen onder contrôle van het bondsbestuur of van hen, die hem gekozen hebben. Aan dezen leider moet een groote macht en vrijheid van handelen gegeven worden. Eerst langzamerhand is een communistische staat mogelijk, iedere leider moet het tijdstip voor zijn groep bepalen, is een groep geheel communistisch en gaat het niet, dan weer maar zoo spoedig mogelijk in coöperatie teruggekeerd. Walden bleek communistisch reeds mogelijk, vertrouwen is natuurlijk een eerste vereischte.

Neemt, zoo eindigde van Eeden, een voorbeeld aan ons, komt bij ons om raad, gelooft me, wij zelf hebben in de beginne ons leergeld moeten betalen, nu weten we hoe we handelen moeten.

Het debat, waarover ik wegens tijdgebrek niet verder uitweiden kan, was zeer belangrijk.

W. G.

(Zie vervolg Bijvoegsel.)

ADVERTENTIEN.

GEOPEND het
Vegetarisch Restaurant
„THALYSIA”
Noordeinde N°. 32.
 Geopend van 's morgens 10 uur tot 's avonds 7 uur.
 Gelegenheid tot eten à la carte van 4-7 uur.
 Aanbevelend, **J. G. SLIEKER Jr.**

Magazijn van Haarden, Amerik.
 Kachels, Calorifères en Stookkachels.
 RUIME KEUZE IN
 TEGELPLATEN EN KOLENBAKKEN.
VERHUREN van KACHELS.
J. P. BROKX,
 Lange Geer 18-20.

Barnetplaten en Papieren,
 alsmede ANILIN, LOMBERG, MARIONPLATEN etc., zijn uitsluitend
 verkrijgbaar in het Fotoartikelen-Magazijn van
Koornmarkt 46. ADR. VAN OOSTEN.

S. BRUIGOM. - BLOEMENMAGAZIJN.
 Telefoon-int. 6. HOUTTUINEN 4, DELFT. Telefoon-int. 6.
Bloemwerken van kunst en smaak.
 — SPECIAAL INGERICHT VOOR VERZENDING. —
BEKROOND: 1902, Aug. Nation. tentoonstelling te Zeist met 2 eerste en 2 tweede prijzen.

ALGEMEENE MUZIEKHANDEL
Markt 25. HEES & Co. DELFT.

Beveelt zich aan voor de levering van
 MINERVA BEELDEN à / 2,50, CONSOLES à / 1,—.
 Groote en kleine bustes van Mozart en Beethoven.

Grootste sorteering Muziekinstrumenten en Snaren.

VIOOL SNAREN.
 ALT SNAREN.
 CELLO SNAREN.
 BAS SNAREN.

BANJO SNAREN.
 BANDURIA SNAREN.
 MANDOLIN SNAREN.
 MANDOLA SNAREN.

MANDOLONCELL SNAREN.
 GUITAAR SNAREN.
 BAS-GUITAAR SNAREN.
 Alle soorten CITHER SNAREN.

EETTAFEL.

Terstond of na de inauguratie zeer goede EETTAFEL
 aan 6 à 10 heeren aangeboden. v. LEEUWENHOEKSINGEL 4.

Voor 6 Heeren gelegenheid voor
Koffiedrinken en Dineeren.

BRABANTSCHER TURFMARKT No. 35.

EETTAFEL

aangeboden voor 4 Heeren.

Ook gelegenheid voor 3 Heeren

KOFFIE TE DRINKEN

bij J. G. DEN HENGST, Oude Delft 235.

In den omtrek van het Station Holl. Spoor en Stoomtram
 Den Haag—Delft, worden te 's-Gravenhage in een klein
 gezin aangeboden:

Gemeubileerde Kamers,

met of zonder Pension.

Ruime luchtige vertrekken. Billijke conditiën.

Adres met Brieven onder No. 2500^{sw}, Bur. van dit Blad.

PORTE-

FEUILLES.

KOORNMARKT 83.

Goede Portefeilles 100 × 75 cM.	f 2,25
id. id. met drie kleppen	" 3,20
Goede Portefeilles 150 × 100 cM.	" 5,00
id. id. met drie kleppen	" 6,50
Portefeilles in alle deelen zwaarder met rond handvat en sierlijk naambordje,	
101 × 76 cM. f 4,20.	150 × 100 cM. f 7,50
Idem met vier kleppen,	
101 × 76 cM. f 6,10	150 × 100 cM. f 10,75.

DELFTSCHE

Stoomververij en Chem. Wasscherij

VAN

A. F. BOSMAN, Oude Delft 72.

VERVEN EN UITSTOOMEN
 van alle Heeren-Costumes enz. enz.

Spoedige aflevering. Betaling à contant.

Bierbrouwerij

Ijsfabriek

P

voorheen A. VAN BERCKEL & ZOON.

SPECIALAAL

PILSENER BIER.

F. J. RAAR, Nieuwstraat 6.

Huren van Piano's van af f 5,- per mnd.

Orgels van af f 2,- per mnd.

Men vrage hiervoor onze speciale conditiën.

N.B. Heeren Studenten en allen, die tijdelijk gebruik
 kunnen maken van een instrument, brengen wij deze onze
 afdeeling bijzonder onder de aandacht.

HEES & Co. Algemeene Muziekhandel,
MARKT 25, DELFT.

Filialen DELFT, DEN HAAG, HAARLEM, MAASSLUIS.

Speciaal adres voor verhuren van PIANO'S en ORGELS

tegen billijke condities, voor korten en langen termijn.

RUIME KEUZE IN

Fransche, Duitsche en Spaansche GUITAREN en Italiaansche MANDOLINE'S en MANDOLA'S.

BIJVOEGSEL

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD

van DONDERDAG 2 OCTOBER 1902.

Vorm en inhoud.

In 't vorig weekblad komt een enthousiast stuk van den heer Coenen voor over de gedichten van Marie Madeleine met enkele citaten, die volgens hem het beste zijn.

Afgaande op deze geciteerde gedichten vooral de „onfatsoenlijke en door velen volgens hem daarom veroordeeld, kom ik tot de gevolgtrekking, dat ik in opvatting ook met den heer C. verschil.

Hij is voor genoemde verzen enthousiast en bij mij is dat niet het geval geweest. Over onze opvattingen is natuurlijk geen debat te voeren, het zijn geen verstandelijk in elkaar gezette meeningen, die, aan elkaar getoetst, doen zien, welke de sterkste is. Het is hier meer een persoonlijk gevoel dat spreekt. Om den indruk overdreven weer te geven die het op mij maakte, kon ik niet beter doen, dan het geval stellen, dat een dronkaard, die zonder alcohol niet meer kan leven, inorsch welluidende zinnen zijn gemoedsaandoeningen uit tenopzichte van zijn levensgolf, die telkens en telkens het lichaamswrak weergeeft aan de deining van het leven.

Zeker is het dat poëzie over een dergelijk onderwerp me zou tegenstaan al was de vorm nog zoo goed. Ik verkeer in de meening, dat de heer C. overprikkelde geslachtsdrift die aan het krankzinnige grenst geen bijzonder hoog rein menschelijk gevoel zal vinden, maar integendeel, dat het hem tegenstaat, evenals het dat mij doet.

Enthousiast kan ik slechts wezen voor iets, waarvan de vorm en de inhoud me sympathiek zijn.

Is mijn hierboven genoemde onderstelling juist, nl. dat het onderwerp den heer C. ook tegenstaat, dan heeft hij hoofdzakelijk op den vorm gelet.

Misschien let de heer C. alleen op harmonie in kleur op spel van licht en schaduw terwijl het onderwerp er niet toe doet. Bij mij is het onderwerp ook van veel belang.

De heer C. zou me bijvoorbeeld niet kunnen overtuigen van het mooie van een geschilderde mesthoop. Hij zou me wijzen er op, hoe prachtig was uitgedrukt dat los liggend stroo bovenop, onregelmatig door elkaar, dan de lagen daaronder eventjes geperst en een begin van rotting te zien gevend en de onderste lagen plat tot een homogene massa van rottende bestanddeelen vereenigd.

Ik zou moeten erkennen dat het goed was weergegeven. toch zou ik zeggen . . . Ja waarde heer, het is kranig gedaan maar . . . ik vind het niet mooi. We zouden het niet eens worden.

G. v. D. KOOGH.

Twee fondsen voor de Arbeidersbeweging.

Nadat ik in 't voorjaar in het Studenten Weekblad een oproep tot steun voor de stakende en uitgesloten wevers en diamantbewerkeren had geschreven, is door een veertigtal studenten circa 250 gulden voor dit doel bijeengebracht. Hoewel het aantal contribuanten mij toen zeer is tegengevallen, moet ik erkennen, dat het totale bedrag, de omstandigheden in aanmerking genomen, bevredigend is geweest.

Evenwel, wij hadden een veel grootere som kunnen vergaren, ware de regeling beter georganiseerd geweest. Daarom heb ik het plan opgevat, een permanent fonds op te richten, waarin men vrijwillige ongeregelde of geregelde wekelijksche of maandelijksche bijdragen storten kan, zoodat, zoodra zich in de Arbeidersbeweging acute questiën voordoen, die spoedig financieelen steun noodig hebben, wij dadelijk wat geld in kas hebben, en niet, zooals in 't voorjaar, dan pas met inzamelen beginnen. Wij zullen door kleine, doch geregelde wekelijksche bijdragen een flinke som bijeen kunnen brengen, meer wellicht dan men zoo oppervlakkig zou denken. 50 personen; die wekelijks f 0.25 storten, brengen op deze manier (de vacaties niet medegerekend) reeds f 400 à f 450 per jaar te zamen.

Nu begrijp ik levendig, dat er velen zullen zijn; die, hoewel gaarne bereid in sommige bepaalde gevallen aan de strijdende werkers financieelen steun te verleenen, toch nimmer zouden willen bijdragen aan een fonds, dat elke

beweging der arbeiders tot lotsverbetering zou wenschen te helpen. Daarom is het mij wenschelijk voorgekomen, de volgende regelingen te treffen:

1° Er zullen twee fondsen, zijn onafhankelijk van elkaar, het eene voor de vakbeweging, het andere voor de politieke actie.

2° Degenen, die bijdragen aan het fonds voor de vakbeweging, zullen ten allen tijde hun toestemming kunnen weigeren tot besteding van de door hen gestorte gelden voor doeleinden, welke, om een of andere reden, hun sympathie niet wegdragen.

Men zou nu kunnen meenen, dat dan het fonds geen reden van bestaan heeft, en ieder evengoed zou kunnen bijdragen alleen bij de gelegenheden, waar hij dit gewenscht acht. Maar mijns inziens is er in de praktijk een zeer groot onderscheid. Als men week aan week kleine bijdragen stort, gevoelt men de financieele opofferingen veel minder; en bovendien het totaal dier kleine bijdragen zal weldra veel meer zijn dan ooit door iemand ineens zal worden gegeven. Wekelijksche contributie is daarom én voor 't doel van het fonds, én voor de contribuanten het meest gewenscht.

Natuurlijk zal de Administratie veel moeilijker worden, daar nu nauwkeurig aantekening zal moeten gehouden worden van de gelden, die door elk der contribuanten zijn gestort. Voorzeker is dit een ernstig bezwaar, maar daartegenover staat het groote voordeel, dat nu willicht velen zullen bijdragen, die dit anders zouden hebben nagelaten.

Met het fonds voor de politieke arbeidersbeweging behoeven we niet zulk een omslag te maken; daar vooralsnog de S. D. A. P. die eenige organisatie is, die een zelfstandige arbeiderspolitiek drijft. Het politieke fonds zal dus allereerst de candidaten dezer partij steunen, in de tweede plaats de voorstanders van algemeen kiesrecht.

Het spreekt van zelf, dat het politieke fonds minder deelname zal erlangen, dan het vakbewegingsfonds. Toch is het m. i. verkeerd te meenen, dat alleen overtuigde sociaal-democraten aan dit eerste zouden kunnen bijdragen. Velen, die belangrijke theoretische of practische bezwaren tegen de sociaal-democratie hebben, kunnen toch de versterking dier partij in 't parlement zeer gewenscht achten, zooals b.v. drankbestrijders, anti-militaristen, etc.

Wat het beheer der gelden betreft, wil ik mij daar gaarne mede belasten; in allen gevalle geloof ik, dat centralisatie hier zeer gewenscht blijft. Op bepaalde tijden, b.v. eens per half jaar zou rekening en verantwoording kunnen worden afgelegd, b.v. in het Studenten Weekblad.

Het spreekt vanzelf, dat ik mij zeer aanbevolen houd voor nuttige werken en raadgevingen het fonds betreffende, eveneens wilde ik wel gaarne iemand hebben die mij vooral bij de inning der gelden behulpzaam zou willen zijn.

En eindelijk nog dit. Velen die anders o, zoo veel gevoelen voor de arbeidersbeweging, die in gesprekken rood zijn op scharlaken af, zullen natuurlijk diep zuchten, nu ik weer een aanval doe op hun portemonnaie. Maar dan dienen dezulken eens te overwegen, dat schier de eenige manier, waarop wij studenten vooralsnog in staat zijn, practisch blijkt te geven van onze sympathie met het streven der arbeiders naar lotsverbetering, is, het verleenen van financieelen steun. Er moeten voor den grooten strijd der werkers veel offers gebracht worden, in tijd en moeite en ook in geld, en wie zijn tot dit laatste beter in staat, dan wij, studenten, die nog in 't minst niet door de zorgen voor het levensonderhoud worden gekweld?

Maar ik vraag nog meer dan dit. Het is niet voldoende dat men op tijd zijn wekelijksche bijdrage stort, er moeten ook menschen zijn, die krachtig voor het fonds propaganda maken.

Men zegt, dat de Delftsche studenten, zoo democratisch zijn. Welnu er is thans gelegenheid dit door daden te toonen.

N. G. KAM.

Nederlandsche Studenten Anti-Alkohol-Bond.

Aan de Nederlandsche Studenten.

Nog altijd is de overgrote meerderheid der Nederlandsche studenten alcohol-drinker in plaatst van alcoholbestrijder.

Dat moet veranderen.

Het moet eens uit zijn met de phrase: „Gebruikt alles met mate!”

Want die impliceert: „Gebruik alles!”

En de eerste vraag is: „wat wèl, wat niet gebruiken?”

Wie antwoordt: „niet, wat schadelijk of gevaarlijk is voor mijzelf”, die mag misschien concluderen: „dus wèl alcohol.

Wij antwoorden: „niet wat maatschappelijk schadelijk of gevaarlijk is — dus géén alcohol! want de alcohol is met al zijn onvermijdelijke voor- en nadeelen een der groote rampen onzer samenleving.”

Men hoede zich nu voor een gewoon misverstand:

Wij zijn niet tegen het gebruik, omdat er misbruik wordt gemaakt; dat ware zwak en onlogisch: abusum non tollit usum!

Maar wij zijn tegen 't gebruik, omdat ons het genot hiervan niet opweegt tegen, te duur betaald is met het bij de bestaande maatschappelijke verhoudingen noodwendig daaraan gepaarde misbruik en de daaruit voortvloeiende ellende.

Daarom zijn wij niet tegen koffie, thee, sport, enz., al wordt ook dáárvan misbruik gemaakt.

Daarom zijn wij wèl tegen alcohol.

Elimineer in gedachten den alcohol als genotmiddel met al zijn onafscheidelijke goede en slechte gevolgen, ... en de wereld zou van onberekenbaar veel leed verlost en van slechts zeer weinig waar en onvervangbaar geluk beroofd zijn.

Wie echter buiten het alcoholvraagstuk bleef staan, die weet niet, die ontkent allicht, dat een overwegend alcoholisme noodwendig de prijs is van het alcoholgebruik.

Maar omvang en groei der alcoholellende leeren het ons voor het tegenwoordige; en voor de toekomst de aetiologie van het alcoholisme: zoolang niet voor de meerderheid der menschen alle stoffelijke en geestelijke misère, ziekte, zwakheid, tegenspoed, verdwenen zijn, zoolang zal alcoholgebruik een kwaad blijven voor de maatschappij; zóólang, dus voor onafzienbaren tijd, is het gebruik van de voor 't individu op z'n zachtst onschadelijke alcoholica als genotmiddel antisociaal en als zoodanig af te keuren en te bestrijden.

En daarom gebruiken wij iets anders dan juist die alcoholica die wij bovendien te voren niet bewust verkozen, maar van sleur en conventie hadden overgekregen. Immers, wie zich nooit met het alcoholvraagstuk bemoeid heeft, is alcohol-drinker; onverschilligheid is hier, als bij alle gewoonte, ongemotiveerde, meestal onbewuste partijkeuze.

Nog altijd is de overgrote meerderheid der Nederlandsche studentten alcohol-drinker in plaats van alcoholbestrijder.

Is dat bij hèn bewuste keuze, gegronde overtuiging?

Want wij vergen van de studenten, de toekomstige intellectuels, de mannen en vrouwen op wie men zich beroept, naar wie men zich richt, dat zij bewust partij kiezen.

En wij vergen dat met vertrouwen.

Want overtuigde verdedigers van den alcohol als volksdrank zijn er weinig, — overtuigde bestrijders bij miljoenen.

En voortdurend winnen wij in aantal, ook onder de studenten, ook in ons land.

Een machtig bondgenoot is met ons: het resultaat. De ervaring heeft ons gelijk gegeven: dáár alleen, waar de anti-alkoholbeweging veld won, waar de publieke opinie zich tegen het alcohol-gebruik richtte en waar bijgevolg dit gebruik zelf aanmerkelijk slonk (in Noorwegen b.v. tot op $\frac{1}{5}$ deel), dáár week ook het alcoholisme, dat alle matigheidsprediking weerstaan had.

Wij verwerpen den alcohol als drank, als genotmiddel, voor deze samenleving — wij eischen van u hem te verdedigen, — of anders u aan te sluiten bij het leger zijner bestrijders.

Het Hoofd-Bestuur

LEO POLAK, Praeses.

K. M. CH. HERZBERG, Quaestor.

P. BERNIS, Ab-actis.

Ceintuurbaan 366, Amst.

Internationale Kunstverloting ten bate van Boeren-Weduwen en -Weezen en andere noodlijdende slachtoffers van den Zuid-Afrikaanschen Oorlog.

Het bestuur der Haagsche Pro-Boer Vereeniging heeft de Redactie van het Studenten Weekblad verzocht de aandacht der lezers op bovengenoemde verloting te vestigen, vertrouwend dat er velen zullen zijn, die langs dezen weg het menschlievende doel der vereeniging zullen helpen bevorderen, waarbij men dan tevens de kans heeft in 't bezit van een of meer schoone kunstwerken te geraken. De Haagsche Pro-Boer Vereeniging heeft bij haar oproep aan de beeldende kunstenaars van Europa en Amerika overal instemming en krachtige medewerking ondervonden, zoodat 5000 kunstwerken uit 14 verschillende landen zullen verloot worden. De prijs van een lot is f 1,—, en de verloting zal plaats hebben op een nader bekend te maken tijdstip. De prijzen zijn veertien dagen na het publiceeren van den uitslag der trekking, tegen overgave der loten ter beschikking van de trekkers. Prijzen, welke niet binnen drie maanden na het publiceeren van den uitslag der trekking zijn afgehaald blijven het eigendom der Haagsche Pro-Boer Vereeniging en zullen ten bate van de Boeren-weduwen en weezen te gelde worden gemaakt. Een lijst, waarop men loten kan aanvragen ligt ter teekening op de Societeit Phoenix. Voor den verkoop van loten stelt zich beschikbaar J. B. H. Coenen, Choorstraat 43 en de Boekhandelaar J. Waltman Jr., Binnenwatersloot 33.

Berichten en mededeelingen.

Bericht aan de abonnés van het op te richten S. L., dat het plan naar alle waarschijnlijkheid doorgaat. Nadere mededeelingen in volgend nummer.

DELFTSCH THEOSOFISCH CENTRUM.

De studieclub zal dit jaar geleid worden door den voorzitter van de Haagsche Loge der Theosofische vereeniging. Degenen, die zouden willen deelnemen aan deze studieclub of die inlichtingen daaromtrent wenschen, worden verzocht zich daartoe te vervoegen op Woensdag 8 October, des avonds te 8 uur, in het gebouw der loge, Choorstraat 16A.

De Secr. C. M. SLOTBOOM.

SNJEUNTOJOUNSSELSKIP „FRISIA”.

Takkom Sneun de 4de fèn wunmoanne joûns 9 ûre gearkomste by de fôrsitter, Ljeûwenhoeksingel No. 8.

ADVERTENTIEN.

TE HUUR: een gemeubileerde
VOORKAMER met frissche Alcoof,

met of zonder pension. Billijke prijs.

Adres Bureau van dit Blad.

LINNEN BANDEN

voor den 4^{den} Jaargang van dit blad zijn à /0,65 verkrijgbaar. Spoedige bestelling zeer gewenscht.

De Uitgever J. WALTMAN Jr.

DELFTSCHE FOTO-HANDEL.
Voorh. G. B. H. Niestadt en Zn.
KOORNMARKT 89.

MAGAZIJN VAN

Foto-Artikelen, Phonografen en Gramophone's.

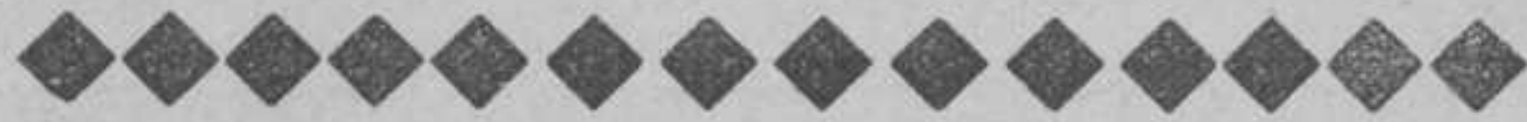
Groote sortering Camera's, Objectieven, enz.

VRAAG:

Sandell Platen, (Anti-Hallo.)

Uiterst gevoelig, helder en contrastrijk!!

Goer'z Klapapparaten en
dubbel anastigmaten ruim voorradig.

Voor HH. Corpsleden zijn een aantal
nog voorradige ex. van:

BRANDT	FEESTMARSCH	10e Lustrum,
SCHRAM	"	9e "
TIENHOVEN	"	9e "
FEESTNUMMER	MINERVA	10e "
"	VOX STUDIOSORUM	10e Lustr.
FEESTBLAD	MINERVA	9e Lustrum,

gratis verkrijgbaar bij den uitgever

J. WALTMAN Jr.,

Binnenwatersloot 33.

Reclame-Cahier, 64 bladzijden dik,
blauw omslag, vloeit en etiket **5 Cents.**

SCHOOLSCHRIFTEN	40 bladzijden.	per dozijn	35 Cents.
"	40 " zwaar papier.	" "	45 "
"	76 " " " " " "	" "	80 "
"	80 " " " " " "	" "	68 "
"	80 " " " " " zwart omslag	" "	100 "

DICTAAT-CAHIERS, 160 bladz. dik, zwaar papier, leër omslag slechts 18 Cts.

DICTAAT-CAHIERS, geel omslag, 40 bladzijden, 6 Cents.

" " " " " " 80 " **10 "**

Diverse soorten **PASTELS, POTLOODEN, NOTITIEBOEKJES, enz.**
tegen bekende lage prijzen.

A. J. PRINS, Choorstraat 42.
Goedkoopste Papierhandel.

DE WERKEN

VAN

ALEXANDER VER HUELL.

Heden verscheen een nieuwe, goedkope uitgaaf van de gezamenlijke werken van dezen
geestigen artist-teekenaar, compleet in 5 deelen:

I. Zijn er zoo? — II. Zoo zijn er! Jeugd. — III. Zie daar! Scherts en Ernst.

IV. Denkende beeldjes. Studenten-Schetsen. — V. Afspiegelingen. Ze zijn er!

„Zoo zijn er” is de eerste uitstorting van blijden, overmoedigen levenslust bij den artist-student. De wereld,
waarin de lezer verplaatst wordt, is enkel opgewondenheid, joligheid, driestheid.

Niet de studentenwereld alleen vormde het object zijner waarnemingen — hij had zich de geheele groote maat-
schappij gekozen — en staaft het met zijne schetsen onder een titel „Zijn er zoo?” uitgegeven. Wie kent niet dezen
fraaien bundel met de schoone reeksen van platen, waarin hij de werking en uitwerking van den laster verhaalt, of de
geschiedenis mededeelt der beide meisjes, wier verschillende levenswandel tot zulk een verschillend einde leidt, of de
contrasten van „te veel”, „te weinig” en „genoeg” te aanschouwen geeft, of de uren in herinnering brengt, die men
nooit vergeet? Een drietal onder den titel: „Gladdigheid” getuigt van gezonden comischen zin. Beroemd en aangrijpend
zijn de drie teekeningen, waarbij Jan van Beers zijn gedicht „Op krukken” en Van Dam van Isselt zijn „Herman”
geschreven heeft. Het pijnlijk leed van den armen misdeelden knaap en jonkman, die niet speelt met zijne makkers,
niet danst met vrienden en vriendinnen, en wiens doodkist in het eenzaam sterfvertrek door de maan beschenen wordt
— dit alles maakte een diepen indruk op twee dichtersharten, en getuigde voor de nobele gevoelswijze van den artist.

Deze bundels hebben den grondslag gelegd voor den naam van humoristisch teekenaar, dien ALEXANDER V. H.
met glans veroverde in zijne volgende werken.

Hoewel de naam van ALEX. VER HUELL in Nederland bekend en geëerd is, waren zijne werken, door de hooge
prijzen buiten het bereik van het groote publiek.

Thans worden deze aangeboden voor den **zeer tegen** prijs van **f 1.90** per deel, fraai gebonden in heel linnen
band. Compleet in 5 dln.

Men teekent in bij den Boekhandelaar

J. WALTMAN Jr., Binnenwatersloot 33.

Technische Boekhandel

J. WALTMAN J^R.

Binnenwatersloot 33.

De **STUDIEBOEKEN** door H.H.
Docenten aanbevolen zijn
STEEDS VOORRADIG.

Verkrijgbaar:**Teekenportefeuilles.**

Portefeuilles 100 × 75 cM.	f 2,25
„ met drie kleppen.	„ 3,20
Portefeuilles 150 × 100 cM.	„ 5,00
„ met drie kleppen.	„ 6,50
Portefeuilles, solider constructie, met rond handvat en sierlijk naambordje,	
101 × 76 cM. f 4,20.	150 × 100 cM. f 7,50
Idem met vier kleppen,	
101 × 76 cM. f 6,10.	150 × 100 cM. f 10,75

TEEKENBORDEN 100 × 150.

id. 100 × 75

id. 75 × 55.

Teekenhaken, Teekenschragen, Driehoeken, Mallen.**REKENLINIALEN.**

Maatstokken, Decimeters, Technische Inkten, Teekenpotlooden,
Verfschotels, Penseelen, Punaises, Gomelastiek.

DICTAATCAHIERS.**SCHETSBOEKEN.****PASSERDOOZEN**

systeem E. O. Richter & Co. tegen de door de fabrikanten vastgestelde
prijzen. **Een groote collectie dezer doozen en losse instrumenten is
voorradig.**

Technische Boekhandel

J. WALTMAN J^R.

Binnenwatersloot 33.